ตอนที่ ๕๓ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๔ กันยายน ๒๔๕๑

พระราชกฤษฎีกา
จัดวางระเบียบราชการกองทัพบก
ในกระทรวงกลาโหม
พ.ศ. ๒๔๕๑

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
คณะอภิรัฐมนตรี ในหน้าที่คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
วังสิต กรมขุนชัยนาทนเรนทร
ยงกฎ
มานวราชเสวี
อดุลเดชจรัส
ให้ไว้ ณ วันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๑
เป็นปีที่ ๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เป็นการสมควรจัดวางระเบียบราชการกองทัพบก ในกระทรวงกลาโหมให้เหมาะสมแก่กาลสมัย

พระมหากษัตริย์อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉะบับชั่วคราว) กับมาตรา ๑๕ และ ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบป้องกันราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๔๕๑ จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการกองทัพบก ในกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๔๕๑"

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ หน้าที่ราชการในกองทัพบก แยกเป็น

ก. ส่วนกลาง

๑. กรมเสนาธิการทหารบก

๒. กรมจเรทหารบก

๓. โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ฯ

๔. กรมพลาธิการทหารบก

๕. กรมสรรพาวุธทหารบก

๖. กรมแผนที่ทหารบก

๗. กรมแพทย์ทหารบก

๘. กรมการเงินทหารบก

๙. กรมพาหนะทหารบก

๑๐. กรมสวัสดิการทหารบก

ข. ส่วนภูมิภาค

๑. มณฑลทหารบกที่ ๑

๒. มณฑลทหารบกที่ ๒

๓. มณฑลทหารบกที่ ๓

๔. มณฑลทหารบกที่ ๔

๕. มณฑลทหารบกที่ ๕

ค. ส่วนกำลังรบ

๑. กองทัพที่ ๑

๒. กองทัพที่ ๒

๓. กองพลที่ ๕

๔. กรมต่อสู้อากาศยาน

๕. กรมรถรบ

มาตรา ๔ กรมเสนาธิการทหารบกซึ่งเสนาธิการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับวิทยาการของทหารบกในการเตรียมการ เพื่อป้องกันราชอาณาจักร ตรวจการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทั้งปวงให้ดำเนินไปตามระเบียบและแผนการที่กำหนด และแบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. แผนกกลาง มีหน้าที่ปฏิบัติในทางธุรการ การกฎหมาย

๒. แผนกที่ ๑ มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดและกำหนดกำลัง การระดมกำลัง การบรรจุ เลื่อน ปลด ย้ายตำแหน่ง และการบำเหน็จ กับวิทยาการของสัสดี

๓. แผนกที่ ๒ มีหน้าที่เกี่ยวกับการข่าว การระหัส และกิจการอันเกี่ยวกับการทหารบกต่างประเทศ

๔. แผนกที่ ๓ มีหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณาและวางแผนการยุทธการ วางหลักการยุทธ การฝึกฝนผสมเหล่าหรือกองทหารขนาดใหญ่

๕. แผนกที่ ๔ มีหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณาและวางแผนการฝ่ายบำรุงทั้งปวง วางแผนการคมนาคม การส่งกำลังและการส่งกลับ

๖. แผนกตำรา มีหน้าที่เกี่ยวกับการค้นคว้า การเรียบเรียงตำรา สำหรับใช้ในกองทัพบก กับการประวัติศาสตร์ทหาร

๗. โรงเรียนเสนาธิการทหารบก มีหน้าที่เกี่ยวกับการอำนวยการศึกษาให้นายทหารสัญญาบัตรมีความรู้ในเสนาธิการกิจและวิชาทหารชั้นสูง

มาตรา ๕ กรมจเรทหารบกซึ่งจเรทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับวิทยาการของทหารพลรบเหล่าต่าง ๆ การกำหนดและการจัดกำลังทางเทคนิคของอาวุธยุทโธปกรณ์ การศึกษา การฝึกอบรม การบรรจุ เลื่อนและย้ายตำแหน่งของแต่ละเหล่า และแบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. กรมจเรทหารราบ มีหน้าที่เกี่ยวกับวิทยาการและกิจการของเหล่าทหารราบ

๒. กรมจเรทหารม้า มีหน้าที่เกี่ยวกับวิทยาการและกิจการของเหล่าทหารม้าและรถรบ

๓. กรมจเรทหารปืนใหญ่ มีหน้าที่เกี่ยวกับวิทยาการและกิจการของเหล่าทหารปืนใหญ่

๔. กรมจเรทหารช่าง มีหน้าที่เกี่ยวกับวิทยาการและกิจการของเหล่าทหารช่าง

๕. กรมจเรทหารสื่อสาร มีหน้าที่เกี่ยวกับวิทยาการและกิจการของเหล่าทหารสื่อสาร

มาตรา ๖ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ฯ ซึ่งผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ฯ เป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่อำนวยการศึกษาแก่นักเรียนนายร้อยที่จะเป็นนายทหารสัญญาบัตร และแบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. กองนักเรียนนายร้อย มีหน้าที่ปกครองและฝึกนักเรียนนายร้อยที่จะเป็นนายทหารสัญญาบัตร

๒. แผนกศึกษา มีหน้าที่อำนวยการศึกษา และอบรมนักเรียนนายร้อยที่จะเป็นนายทหารสัญญาบัตร

มาตรา ๗ กรมพลาธิการทหารบกซึ่งพลาธิการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับวิทยาการและพลาธิการกิจของกองทัพบก และแบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. กรมยกกระบัตรทหารบก มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหา เก็บรักษาและจ่ายยุทธภัณฑ์ และสันติภัณฑ์ที่ใช้ในกองทัพบก

๒. กรมเกียกกายทหารบก มีหน้าที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูทหาร การเสบียง และการปสุสัตว์ของกองทัพบก

๓. กรมยุทธโยธาทหารบก มีหน้าที่เกี่ยวกับการซ่อม สร้าง อาคาร การประปา การไฟฟ้า และถนน ที่ใช้ในกองทัพบก

๔. กรมการสัตว์พาหนะทหารบก มีหน้าที่ในการศึกษาและจัดหาสัตว์พาหนะ การสัตวรักษ์และการเสบียงสัตว์

๕. โรงเรียนพลาธิการทหารบก มีหน้าที่เกี่ยวกับอำนวยการศึกษาเกี่ยวกับพลาธิการกิจ

มาตรา ๘ กรมสรรพาวุธทหารบกซึ่งเจ้ากรมสรรพาวุธทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับวิทยาการและ

การศึกษาสรรพาวุธและอุปกรณ์ รวมทั้งการสงครามเคมี และแบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. กรมช่างแสงทหารบก มีหน้าที่จัดหา ซ่อม สร้าง สรรพาวุธ และเครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ ที่ใช้ในกองทัพบก

๒ กรมคลังแสงทหารบก มีหน้าที่เก็บรักษา และจ่ายสรรพาวุธและเครื่องอุปกรณ์ของอาวุธที่ใช้ในกองทัพบก รวมทั้งเครื่องอุปกรณ์การสงครามเคมี

๓. กรมวิทยาศาสตร์ทหารบก มีหน้าที่เกี่ยวกับการค้นคว้า ตรวจทดลองทางวิทยาศาสตร์และสงครามเคมี รวมทั้งการจัดหา ซ่อม สร้าง เครื่องอุปกรณ์การสงครามเคมี

มาตรา ๘ กรมแผนที่ทหารบกซึ่งเจ้ากรมแผนที่ทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับการแผนที่ของทหารบก และแบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. แผนกที่ ๑ มีหน้าที่วางหมุดหลักฐาน เพื่อทราบลักษณะของดวงพิภพ และเพื่อการสำรวจพื้นภูมิประเทศ กับการวัดระดับ

๒ แผนกที่ ๒ มีหน้าที่สำรวจรายละเอียดภูมิประเทศ เขียนแผนที่และแก้แผนที่

๓. แผนกที่ ๓ มีหน้าที่พิมพ์แผนที่ พิมพ์หนังสือ ถ่ายรูป พิมพ์ภาพ

๔. แผนกที่ ๔ มีหน้าที่กำหนดตำแหน่งของจุดต่าง ๆ โดยทางดาราศาสตร์ สำรวจสภาพของแม่เหล็ก และสำรวจความคดของพิภพ กับทำแผนที่จากรูปถ่าย

๕. โรงเรียนแผนที่ทหารบก มีหน้าที่เกี่ยวกับอำนวยการศึกษาให้นายทหาร และนักเรียนแผนที่มีความรู้ในวิชาแผนที่

มาตรา ๑๐ กรมแพทย์ทหารบก ซึ่งนายแพทย์ใหญ่ทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับการแพทย์ของทหารบก และแบ่งส่วนราชการดังนี้

๑ แผนกที่ ๑ มีหน้าที่เกี่ยวกับตรวจหาสมุฏฐานของโรค โดยการทดลองและค้นคว้า ตรวจวิเคราะห์ทางชีวะเคมี วิเคราะห์ยา และเคมีสารต่าง ๆ ประดิษฐ์ยา จำพวกชีวะเคมี ทำวัคซินเซรุ่ม ตรวจและให้คำแนะนำในเรื่องการสุขาภิบาล อนามัย ทำสถิติในด้านสุขาภิบาล

๒. แผนกที่ ๒ มีหน้าที่เกี่ยวกับควบคุมกิจการทางวิทยาการทั่วไป และรวบรวมสถิติการเสนารักษ์ทั้งสิ้น เผยแพร่วิชาแพทย์ วางระเบียบและออกคำแนะนำ การรักษาพยาบาลในยามปกติและยามสงคราม กำหนดอัตราเจ้าหน้าที่เสนารักษ์ อัตรายาและเวชภัณฑ์ ตรวจการรักษาพยาบาล และการใช้ยา ประมวลข่าวการแพทย์และแนะนำวิทยาการซึ่งเกิดขึ้นใหม่

๓. แผนกที่ ๓ มีหน้าที่เกี่ยวกับ จัดหา เก็บ รักษา และจ่ายยาเวชภัณฑ์ทั้งปกติและสนาม

๔. แผนกศึกษา มีหน้าที่เกี่ยวกับอำนวยการศึกษาวิชาการแพทย์

๕. โรงพยาบาลทหารบก มีหน้าที่รักษาพยาบาล

๖. โรงพยาบาลอาณัมทมหัตส มีหน้าที่รักษาพยาบาล

มาตรา ๑๑ กรมการเงินทหารบกซึ่งเจ้ากรมการเงินทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน การบัญชีเงิน การงบประมาณและการตรวจเงินของกองทัพบก และแบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. แผนกที่ ๑ มีหน้าที่รับ-จ่าย เก็บรักษา และทำบัญชีเงิน

๒. แผนกที่ ๒ มีหน้าที่เกี่ยวกับการงบประมาณ

๓. แผนกที่ ๓ มีหน้าที่ตรวจเงิน

มาตรา ๑๒ กรมพาหนะทหารบกซึ่งเจ้ากรมพาหนะทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับวิทยาการของเหล่าทหารพาหนะ และการจัดหาเตรียมสะสมยานพาหนะของกองทัพบก และค้นคว้า ตรวจ ทดลองในสิ่งที่เกี่ยวแก่ยานพาหนะ และซ่อมสร้างยานพาหนะทุกชะนิดทั้งทางบกและทางน้ำ ตลอดจนรักษาเบิกจ่ายสิ่งอุปกรณ์เกี่ยวกับยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำ และการลำเลียงขนส่งด้วยพาหนะ

มาตรา ๑๓ กรมสวัสดิการทหารบกซึ่งเจ้ากรมสวัสดิการทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิภาพของทหารบก และการฌาปนกิจ

มาตรา ๑๔ มณฑลทหารบกซึ่งผู้บัญชาการมณฑลทหารบกเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การวินัยภายนอกโรงทหาร การรักษาการณ์

การคดี การศาล การระดมกำลัง และการสัสดีในเขตต์มณฑลทหารบก แต่ละมณฑลมีเขตต์ดังต่อไปนี้

เขตต์มณฑลทหารบกที่ ๑ คือ เขตต์จังหวัดพระนคร จังหวัดธนบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดอ่างทอง

เขตต์มณฑลทหารบกที่ ๒ คือ เขตต์จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครนายก และจังหวัดปราจีนบุรี

เขตต์มณฑลทหารบกที่ ๓ คือ เขตต์จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดนครพนม จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดหนองคาย จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดเลย จังหวัดศรีษะเกษ จังหวัดสกลนคร จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดอุบลราชธานี

เขตต์มณฑลทหารบกที่ ๔ คือ เขตต์จังหวัดกำแพงเพ็ชร์ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดตาก จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดน่าน จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก

จังหวัดเพ็ชรบูรณ์ จังหวัดแพร่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดอุทัยธานี

เขตต์มณฑลทหารบกที่ ๕ คือ เขตต์จังหวัดกระบี่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดชุมพร จังหวัดตรัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนราธิวาส จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดปัตตานี จังหวัดพังงา จังหวัดพัทลุง จังหวัดเพ็ชรบุรี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดยะลา จังหวัดระนอง จังหวัดราชบุรี จังหวัดสตูล จังหวัดสงขลา และจังหวัดสุราษฎร์ธานี

มาตรา ๒๕ กองทัพและกองพลซึ่งแม่ทัพหรือผู้บัญชาการกองพลเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับการปกครองบังคับบัญชา เตรียมกำลัง อำนวยการฝึกและอบรมหน่วยทหารซึ่งขึ้นอยู่ในบังคับบัญชา

๑ กองทัพที่ ๑ แยกเป็น

๑. กองพลที่ ๑

๒. กองพลที่ ๕

๒. กองทัพที่ ๒ แยกเป็น

๑. กองพลที่ ๒

๒. กองพลที่ ๓

มาตรา ๑๖ กรมต่อสู้อากาศยานซึ่งผู้บังคับการกรมต่อสู้อากาศยานเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับการต่อสู้อากาศยานทางพื้นดิน การเตรียมกำลัง การฝึก และอบรมหน่วยทหารต่อสู้อากาศยาน

มาตรา ๑๗ กรมรถรบซึ่งผู้บังคับการกรมรถรบเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่เกี่ยวกับการเตรียมกำลัง การฝึก และอบรมหน่วยทหารรถรบ

มาตรา ๑๘ สภากองทัพบก เป็นที่ปรึกษาหารือของผู้บัญชาการทหารบก ในเรื่องต่อไปนี้

๑. การจัดโครงการส่วนใหญ่ของกองทัพบก

๒. หลักการเกี่ยวแก่การฝึก การศึกษาอบรม การบำรุงหน่วยทหารบก และฝ่ายบริการต่าง ๆ

๓. หลักการใช้กำลังทหารบก

๔. หลักการระดมสรรพกำลัง

๕. การคมนาคมทั้งปวง ซึ่งมีผลต่อเนื่องถึงแผนการทัพบก

๖. การจัดหา แก้ไข และปรับปรุงอาวุธยุทโธปกรณ์

๗. กระบวนการทั้งปวง เกี่ยวกับการป้องกันชายแดน ชายฝั่ง และการป้องกันภัยทางอากาศ เท่าที่เกี่ยวข้องกับกองทัพบก

๘. หลักการที่เกี่ยวกับการเตรียมกำลังกองทัพบกเพื่อป้องกันราชอาณาจักร

๙. การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด ร่างพระราชกฤษฎีกาและร่างกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการทหารบก

๑๐. กรณีที่ผู้บัญชาการทหารบกปรึกษาหารือ

มาตรา ๑๘ สภากองทัพบกประกอบด้วย

๑. ผู้บัญชาการทหารบก เป็นประธาน

๒. รองผู้บัญชาการทหารบก เป็นรองประธาน

๓. ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก

๔. เสนาธิการทหารบก

๕. จเรทหารบก
๖. ผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ฯ
๗. พลาธิการทหารบก
๘. นายแพทย์ใหญ่ทหารบก
๙. เจ้ากรมสรรพาวุธทหารบก
๑๐. เจ้ากรมแผนที่ทหารบก
๑๑. เจ้ากรมการเงินทหารบก
๑๒. แม่ทัพที่ ๑
๑๓. แม่ทัพที่ ๒
๑๔. ผู้บัญชาการกองพลที่ ๕
๑๕. หัวหน้าแผนกกลาง กรมเสนาธิการทหารบก เป็นเลขาธิการ

มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
จอมพล ป. พิบูลสงคราม
นายกรัฐมนตรี